

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Gaswinning Groningenveld
Postbus 23
2290 AA Wateringen

Datum 7 april 2014	Uw publicatie van 13 maart 2014	Bijlagen
Ons kenmerk	Contactpersoon	Telefoon
		Verzonden

Onderwerp
Zienswijze ontwerpbesluit gaswinning Groningenveld

Geachte heer, mevrouw,

Met ingang van 14 maart 2014 ligt het ontwerp instemmingsbesluit van de minister van Economische Zaken ter inzage voor het gewijzigde winningsplan voor het Groningenveld. Het ontwerpbesluit met de bijbehorende onderzoeken laten nog veel vragen onbeantwoord zodat wij ons genoodzaakt zien om een zienswijze in te dienen.

De zienswijze is gezamenlijk met Veiligheidsregio Groningen opgesteld en gaat voornamelijk in op het aspect veiligheid en de daarmee samenhangende leefbaarheid in het betrokken gebied. Het eerste deel van de zienswijze gaat in op de bevindingen van Veiligheidsregio Groningen. Deze onderschrijven wij in het geheel, vandaar dat wij dit in onze zienswijze overnemen. Dit betreft ook de conclusies en de vragen aan de minister. Wij gaan in op onze zorgen over de effecten die het ontwerpbesluit lokaal en regionaal heeft en onze zorgen over het gebrek aan een waarborgfonds. Wij eindigen met de constatering dat de huidige onderzoeken nog onvoldoende inzicht geven in de lokale effecten op het gebied van maatschappelijke onrust, veiligheid en de vervolgeffecten op de ruimtelijke ordening.

1 Analyse van het ontwerpbesluit op het thema veiligheid

De colleges uit deze regio hebben de Veiligheidsregio Groningen gevraagd een analyse te maken van het ontwerpbesluit en de onderzoeken die in opdracht van de minister van Economische Zaken zijn uitgevoerd.

1.1 Uitgangspunten

Voor de analyse van het ontwerpbesluit en de rapporten op het thema veiligheid zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het thema veiligheid moet in het besluit een volwaardige plaats hebben naast andere relevante thema's¹;
- De risico's die aardbevingen met zich meebrengen moeten zich redelijkerwijs verhouden tot de acceptatiewaarden van andere typen risico's in het land (bijvoorbeeld van industriële activiteiten en transport);
- De uitkomsten van de onderzoeken moeten de veiligheidsregio in voldoende mate behulp-

¹ Het bestuur realiseert zich vanzelfsprekend dat naast veiligheid ook andere aspecten als gezondheid, economische afwegingen en leefbaarheid meegewogen moeten worden. Veiligheid mag echter niet onderbelicht blijven.

zaam zijn bij de voorbereiding op branden en zware ongevallen en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.

Risico's laten zich omschrijven als de kans dat een incident zich voordoet, vermenigvuldigd met de effecten van datzelfde incident. De rapporten zijn op zowel de berekende kansen als de verwachte effecten geanalyseerd. Op basis van de uitkomsten van deze analyse geeft het bestuur antwoord op de vraag of de minister in voldoende mate recht doet aan de hiervoor genoemde uitgangspunten. Het ontwerpbesluit (inclusief gewijzigde productiefilosofie) – wat het preventieve antwoord op de huidige veiligheidsproblematiek in de regio zou moeten zijn – roept zelf nieuwe vragen op over de toekomstige veiligheid van andere delen van de regio.

1.2 Uitkomsten berekeningen niet eenvoudig te interpreteren

Volgens de meest actuele berekeningen van NAM moet voor de komende drie jaar rekening worden gehouden met een maximale aardbevingsmagnitude van 4,1 op de schaal van Richter en een bijbehorende grondversnelling van 0,12g (waarbij g de versnelling door de zwaartekracht is). Voor beide geldt een kans van 10% dat deze sterker respectievelijk hoger wordt. Deze berekeningen bieden geen eenvoudig te interpreteren antwoord op de vraag wat de kans is dat zich de komende drie jaar een beving met magnitude 4,1 voordoet. Ook is - met het oog op de 10% overschrijdingskans - onduidelijk hoe zwaar een beving uiteindelijk kan worden. Zowel wat betreft de magnitude, als de grondversnelling. Daardoor is onduidelijk wat de risico's zijn voor de bevolking, met name in het gebied waar de effecten van de gaswinning optreden. Dit is ook van belang, omdat het incidentbestrijdingsplan is gedimensioneerd op een beving met kracht 5 op de schaal van Richter. Overigens maken de onderzoeken niet inzichtelijk waarom eerder werd uitgegaan van kracht van 5 op de schaal van Richter en nu van kracht 4,1.

Het is onduidelijk hoe groot de risico's zijn. Hoeveel sterker kan een beving uiteindelijk nog worden? Wat betekent dit voor het kerngebied en de directe periferie. En hoe werkt dit uit voor bewoners en bedrijven in de gebieden meer naar de rand toe.

1.3 Onderzoeken nog niet af

Alle onderzoeken in ogenschouw nemend kan geconcludeerd worden dat er iets meer informatie is ten opzichte van de situatie in januari 2013, maar dat nog steeds veel vervolgonderzoek naar mogelijke effecten nodig is. Uit de onderzoeken van Deltares blijkt bijvoorbeeld dat onder meer een nadere beoordeling van 43 kilometer primaire keringen in de regio, het vaststellen van een toetsmethode voor kunstwerken, studies naar gebouwen, componenten en hoekmasten in het hoogspanningsnetwerk nog plaats moeten vinden. Ook nader onderzoek naar het gasnetwerk is nog niet verricht. Tot slot lopen er nog vervolgonderzoeken naar persleidingen in de regio waarvoor dit besluit mogelijk ook consequenties kan hebben.

Wij dringen aan op een duidelijke, concrete planning voor en snelle uitvoering van de benodigde vervolgonderzoeken.

1.4 Consequenties gewijzigde productiefilosofie onzeker

De minister heeft besloten om de opbrengst van de vijf productielocaties rond Loppersum terug te brengen met 80%, waarmee slechts deels het advies van het SodM daarover is opgevolgd. Het is echter onduidelijk welke consequenties deze alternatieve productiefilosofie heeft voor de zwaarte en het aantal bevingen, zowel in Loppersum als aan de randen van het veld.

Wij ondersteunen van harte het besluit om delen van het winningsgebied – met name Loppersum – te ontlasten, door de gasproductie in deze gebieden te verminderen. Tegelijk constateren wij echter dat de totale productie van het Groningenveld voor de komende drie jaren op het niveau blijft van al gerealiseerde jaargemiddelden - die samenvallen met de toename van het aantal aardbevingen - omdat de productieafname wordt verrekend met de piekproductie van 2013 (54 mld m³). Gezien alle discussies en de grote mate van onzekerheid, leidt deze voorgestelde omvang van de gasproductie van het Groningenveld bij ons tot zorg.

Het besluit stelt voor de afname van de productie in de kern van het Groningenveld te compenseren met extra productie o.a. in dichtbevolkte regio's in het zuidwesten van het Groningenveld. Daardoor bestaat het risico op een verplaatsing van problemen in ruimte en tijd. Op dit cruciale beoordelingscriterium geeft het aangepaste winningsplan geen inzicht. Bij brief van 5 februari 2014 gaat de minister

nader in op de effecten van deze verplaatsing van de gaswinning. Daaruit blijkt dat de compactie (belangrijkste risicofactor voor aardbevingen) in dit deel bijna verdubbelt t.o.v. 2013. Daarbij stelt de minister: "De genoemde cijfers en rekensommen hebben dan ook niet meer dan een indicatief karakter (...) gepaard met onzekerheden en foutmarges. Hieraan kunnen dan ook geen exacte conclusies verbonden worden." Vanwege deze toename van de kans op, en het grote effect van een aardbeving in een dichtbevolkt gebied (groepsrisico), kunnen wij geen genoegen nemen "marges en onzekerheden", zoals door de minister zelf aangegeven, als basis voor het aangepaste winningsplan. Wij zijn van mening dat een beperking van risico's structureel moet zijn en dus niet mag leiden tot vergroting van risico's voor aangrenzende gebieden. Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) bevestigt deze verschuiving van risico's.

Het TNO rapport neemt deze zorg niet weg. De kaartjes op respectievelijk pagina 11 en 26 geven de toename weer van de compactie ten opzichte van de bestaande compactie. Deze zijn echter op verschillende manieren te interpreteren.

Wij constateren dat het besluit om de winning rondom Loppersum terug te brengen vanuit veiligheids-perspectief een goed besluit lijkt te zijn, waarmee ook de veiligheid op langere termijn verbeterd wordt. Echter, wij constateren ook dat het besluit uitgaat van veel onzekerheden en dat dit mogelijk een toename van risico's in andere – dichtbevolkte – delen van de regio tot gevolg kan hebben.

Wij zijn van mening dat een beperking van risico's structureel moet zijn en dus niet mag leiden tot vergroting van risico's voor aangrenzende gebieden.

1.5 Toestand woningen niet gedeeld

Veiligheidsregio Groningen heeft de afgelopen periode – onder andere bij NAM – een overzicht van de woningen opgevraagd die op basis van beoordeling van NAM een acuut veiligheidsrisico lopen. De inschatting van de veiligheidsregio is dat het aantal woningen dat in slechte conditie verkeert, relatief groot is door de effecten van de bevingen die al zijn geweest. Het aantal en de locatie van de woningen zijn relevant om te weten, omdat deze een indicatie geven van de te verwachten schade na een zware beving. En daar kunnen de hulpdiensten de operationele voorbereiding vervolgens op aanpassen. De gevraagde informatie is tot op heden niet met Veiligheidsregio Groningen gedeeld. Ook het onderzoek van ARUP naar de mogelijkheden om preventief te versterken, schetst daarvan geen voldoende helder beeld. Wel is het van het grootste belang dat er een concreet en uitvoerbaar plan komt voor de preventieve versterking van gebouwen en infrastructuur.

Wij zijn van mening dat actuele informatie over de toestand van de woningen (en andere kwetsbare gebouwen) nu én in de toekomst onmiddellijk beschikbaar moet worden gesteld.

In aansluiting op ons uitgangspunt dat (preventieve) veiligheid een volwaardige plaats moet hebben in het besluit, achten wij een concreet plan voor preventieve versterking van gebouwen en infrastructuur, en de uitvoering daarvan op korte termijn, noodzakelijk.

1.6 Normenkader en acceptatiecriteria ontbreken

Het bestuur van Veiligheidsregio Groningen constateert dat er geen eenduidig normenkader en acceptatiecriteria zijn voor de risico's die gepaard gaan met geïnduceerde aardbevingen. De berekening van risico's kan op verschillende manieren gebeuren.

NAM hanteert voor de berekening van het risico in de olie- en gasindustrie gangbare en andere kwantitatieve analysetechnieken, uitmondend in berekeningen van het Lokaal Persoonlijk Risico. Deze worden vervolgens afgezet tegen het Lokaal Individueel Risico bij overstromingen. Het SodM stelt dat het risico dat gepaard gaat met bevingen, vergelijkbaar is met de hoogste overstromingsrisico's en hoge industriële risico's.

Het SodM is daarnaast van mening dat NAM een verkeerd type risicoanalyse heeft toegepast, die niet geschikt is voor het in kaart brengen van de risico's van aardbevingen. Bovendien – zo stelt het SodM – wordt het seismisch risico in Groningen door NAM onderschat. Helsloot meldt over de berekeningsmethodiek dat, omdat met verwachtingswaarden wordt gewerkt, in de praktijk het risico zich altijd anders zal materialiseren dan de berekeningen suggereren; dit komt de 'begrijpelijkheid' van risicobeleid dat is gebaseerd op dergelijke risicoberekeningen niet ten goede. Het SodM adviseert de minister risicobeleid te ontwikkelen voor dit soort grotere veiligheidsrisico's en daarvoor bepaalde acceptatie-

criteria te ontwikkelen (die op dit moment dus nog ontbreken).

Wij dringen erop aan om zo snel als mogelijk gevolg te geven aan dit advies. Daarbij zou ook aandacht besteed moeten worden aan welke risico's meerdere lichtere aardbevingen met zich meebrengen (de zgn. repeterende effecten). Veiligheidsregio Groningen wil betrokken zijn bij de ontwikkeling van dit normenkader en de acceptatiecriteria.

1.7 Domino-effecten onderbelicht

Het is algemeen bekend dat het uitvallen van het ene onderdeel van de vitale infrastructuur gevolgen kan hebben voor het functioneren van één of meer andere onderdelen. De zogenaamde domino-effecten. Gezien de onderwerpen die in de quickscan aan bod komen, zijn domino-effecten juist in het geval van een zwaardere beving heel wel denkbaar (bijvoorbeeld stroomuitval en de potentiële consequenties voor de hulpverlening). Domino-effecten zijn in de quickscan - ondanks het feit dat de veiligheidsregio daar al in een vroeg stadium op heeft gewezen - buiten beschouwing gebleven.

Overigens: het uitvallen van een deel van de vitale infrastructuur zou onder normale omstandigheden en binnen bepaalde grenzen als acceptabel gekenmerkt kunnen worden. Echter, wanneer zich een zware aardbeving heeft voorgedaan, dan is er geen sprake van normale omstandigheden. Integendeel. Als 112 bijvoorbeeld uitvalt na een beving, dan gebeurt dat op een moment dat de vraag om hulp het grootst is. Bovendien zullen de hulpdiensten op diverse plaatsen moeten optreden. Uitval van vitale infrastructuur zal onmiskenbaar een belemmerende invloed hebben op dat optreden. Dit heeft gevolgen voor de snelheid en doeltreffendheid waarmee inwoners van het gebied na een zware aardbeving geholpen kunnen worden.

Wij zijn van mening dat vervolgonderzoek gedaan moet worden naar mogelijke domino-effecten als gevolg van een zware aardbeving.

Aardbevingsbestendigheid van de industrie niet duidelijk

In de hiervoor genoemde onderzoeken is geen aandacht besteed aan de aardbevingsbestendigheid van de in de regio aanwezige (chemische) industrie. Onderzocht is niet in hoeverre de in de regio aanwezige industrie zwaardere aardbevingen kan doorstaan, of wat de effecten zijn van repeterende (lichtere) aardbevingen. Een tweetal voorbeelden: de VOPAK-tanks in de Eemshaven en de chloorleiding op het Chemiepark Delfzijl. De nu ingezette onderzoeksopzet voor het Chemiepark waarbij bedrijven en ondernemers zelf met ondersteuning zelf het onderzoek verzorgen, heeft tot nu toe niet de vereiste gegevens voor het bepalen van risico's en maatregelen opgeleverd. In de afgelopen periode is meermaals aandacht gevraagd voor versnelling van het onderzoek. Een incident op één van beide locaties zou grote gevolgen kunnen hebben, met vanzelfsprekend de nodige impact op inwoners en hulpverleningsorganisaties.

Het onderzoek naar de aardbevingbestendigheid van installatieconstructies van de (chemische) industrie zal informatie geven over bij welke aardbevingkracht c.q. grondversnelling de constructies zullen falen. Daarna zullen de kwantitatieve risicoanalyses van inrichtingen opnieuw moeten worden doorgekeurd en wordt duidelijk hoe een en ander doorwerkt in de plaatsgebonden risicocontouren. De grootte en ligging van deze risicocontouren heeft direct gevolgen voor de ruimtelijke inrichting van het (stedelijk) grondgebied. Pas dan kan een goede inschatting gemaakt worden van de potentiële maatschappelijke impact en schade van aardbevingen in onze regio.

Wij zijn van mening dat, gezien de urgentie, de onderzoeken naar aardbevingsbestendigheid en risico's bij deze en andere risicovolle (industriële) installaties in de regio met spoed en onder verantwoordelijkheid van het Rijk moeten worden uitgevoerd, waarbij ook gekeken moet worden naar repeterende effecten van (lichtere) aardbevingen.

Wij zijn van mening dat ook deze neveneffecten van aardbevingen, zoals het groter worden van plaatsgebonden risicocontouren als gevolg van het falen van risicovolle installaties, onderzocht moeten worden, zodat er duidelijkheid ontstaat voor industrie, lokale overheid en inwoners.

1.8 Opvolging meet- en monitoringsplan

Het bestuur van Veiligheidsregio Groningen onderkent dat er met de toename van het aantal en de zwaarte van de aardbevingen sprake is van een structureel risico. Naast het uitvoeren van het beno-

digd aanvullend onderzoek, onderschrijft het bestuur het advies van professor Helsloot om te komen tot een adaptief risicobeleid op basis van continue monitoring. Het SodM beoordeelt het meet- en monitoringsplan van de NAM als voldoende, maar constateert dat de opvolging niet voldoende robuust is. Er worden geen duidelijke maatregelen beschreven die worden genomen als van tevoren vastgestelde grenzen worden overschreden. Er worden geen waarden aangegeven voor de te hantieren grenzen. Dit baart het bestuur zorgen; alleen wanneer de opvolging robuust en onafhankelijk is georganiseerd kan er worden gewerkt aan vertrouwen en een toename van het gevoel van veiligheid. Dit houdt tevens in dat als blijkt dat uitvoering van het winningsplan tot ongewenste veiligheidseffecten leidt, tussentijdse bijstelling van dat plan mogelijk moet zijn.

Wij dringen erop aan zo spoedig mogelijk een eenduidig normenkader voor de risico's ten gevolge van geïnduceerde aardbevingen te ontwikkelen en de opvolging van het meet- en monitoringsplan onafhankelijk en betrouwbaar te organiseren en te communiceren. Daarbij verwachten wij dat als blijkt dat uitvoering van het winningsplan tot ongewenste veiligheidseffecten leidt, de minister overgaat tot tussentijdse bijstelling van het plan.

1.9 Conclusies

De inhoud van hiervoor genoemde rapporten beschouwend, kan het volgende worden geconstateerd.

- De berekeningen van de kansen op een zwaardere aardbeving zijn niet eenvoudig te interpreteren. Ook is niet volkomen duidelijk wat de maximale magnitude en grondversnellingen zijn die de komende drie tot vijf jaar verwacht mogen worden.
- Onderzoeken naar de effecten zijn nog niet af en niet volledig. Er zijn nog diverse blinde vlekken, waardoor niet met zekerheid gezegd kan worden welke gevolgen een zwaardere beving zal hebben. Wij zijn van mening dat al aangekondigd vervolgonderzoek zo snel als mogelijk moet worden uitgevoerd. Daarnaast moeten onderzoekgegevens over domino-effecten, repe-rende effecten en risicovolle industriële installaties snel beschikbaar zijn. Actuele informatie over de toestand van woningen (en andere kwetsbare gebouwen) moet nu én in de toekomst beschikbaar worden gesteld aan de hulpdiensten. Ook moet er een concreet en uitvoerbaar plan komen voor preventieve versterking van gebouwen en infrastructuur.
- Voorgestelde maatregelen - zoals het verplaatsen van de productie en de opvolging van het meet- en monitoringsplan - zijn nog onvoldoende uitgekristalliseerd en zijn omgeven met onzekerheden. Wij dringen erop aan zo spoedig mogelijk een eenduidig normenkader en acceptatiecriteria voor de risico's ten gevolge van geïnduceerde aardbevingen te ontwikkelen en de opvolging van het meet- en monitoringsplan onafhankelijk en betrouwbaar te organiseren en te communiceren. Veiligheidsregio Groningen wil hier nadrukkelijk bij betrokken zijn.

Alles overziend concluderen wij dat op dit moment nog niet in voldoende mate is vastgesteld hoe de risico's ten gevolge van geïnduceerde aardbevingen zich verhouden tot de acceptatiewaarden van andere typen risico's. De rapportages van het Rijk zijn summier wat betreft kansen én effecten. Vanwege die constatering kunnen wij niet bepalen of de veiligheid van de inwoners van het gebied een volwaardige plaats heeft gekregen in de besluitvorming van de minister. De constatering van het SodM dat het seismisch risico door de NAM wordt onderschat is wat ons betreft echter allerm minst geruststellend. Tot slot missen in de uitgevoerde onderzoeken verschillende elementen die nodig zijn voor een goede voorbereiding op de crisisbeheersing. Daarom zijn wij van mening dat de minister in onvoldoende mate recht doet aan de door het bestuur van Veiligheidsregio Groningen gestelde uitgangspunten.

1.10 Vragen aan de minister

In aanvulling op de hiervoor geformuleerde conclusies worden de volgende vragen aan de minister voorgelegd:

- U geeft in het winningsbesluit aan dat in het gebied Loppersum de productie sterk zal afnemen. Daartegenover staat een intensivering van de winning in andere delen van de regio. Kunt u aangeven bij welke winningslocaties de productie wordt vergroot en in welke mate dit het geval is?
- Kunt u aangeven wat de risico's zijn van de gewijzigde productiefilosofie, waarbij nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan de verschillende grondversnellingen?

- Kunt u bevestigen dat in het winningsplan bij de risicoanalyse is uitgegaan van de bestaande situatie (bekende epicentra) en dat er geen risicoanalyses zijn gemaakt voor het nieuwe winningsplan (mogelijk nieuwe epicentra door verschuiving van de gaswinning)?
- TNO geeft aan op dit moment niet in staat te zijn om een risicoanalyse voor het Groningenveld te maken. Kunt u aangeven op welke termijn u een risicoanalyse voor het totale Groningenveld gereed heeft?
- Hoe gaat u gezien de huidige risico's ervoor zorgen dat de onderzoeks- en uitvoeringstrajecten voor o.a. de industrie, het versterken van woningen, de aanpassing van de dijken en andere infrastructuur zo snel mogelijk en onder verantwoordelijkheid van het Rijk kunnen worden doorlopen?
- Kunt u aangeven wanneer het te ontwikkelen risicobeleid voor aardbevingsrisico's gereed is en waar de acceptabele grenzen liggen in het meet- en monitoringplan?
- Veiligheidsregio Groningen wil betrokken zijn bij de ontwikkeling van het hiervoor genoemde risicobeleid. Kunt u aangeven op welke wijze dat zal plaatsvinden?
- Kunt u aangeven hoe de neveneffecten van aardbevingen, zoals het groter worden van plaatsgebonden risicocontouren als gevolg van het falen van risicovolle installaties, onderzocht gaan worden?

2. Waarborgfonds

In het maatregelenpakket van 17 januari 2014 is een eenmalig bedrag beschikbaar gesteld voor een periode van 5 jaar. Wij constateren echter dat in tegenstelling tot het bepaalde in artikel 135 Mijnbouwwet er geen sprake is van een bestaand waarborgfonds noch dat er een intentie bestaat om deze verplichting in voorgeschreven vorm na te komen. De casuïstiek uit Limburg heeft uitgewezen dat wettelijke aansprakelijkheid een verjaringstermijn kent. Bij ons is de indruk ontstaan dat met het vervallen van deze aansprakelijkheid daarmee ook het gevoel van verantwoordelijkheid van de betreffende ministeries is vervallen. Incidentele investeringen zoals het genoemde maatregelenpakket vormen slechts een begin in het herstel van het vertrouwen. Om tot een duurzaam perspectief te komen voor de regio doen wij de dringende oproep om alsnog structureel financiële middelen beschikbaar te stellen in een daartoe bestemd waarborgfonds.

3. Ten slotte

De zorg voor de veiligheid van onze inwoners speelt op regionaal niveau. Voor een effectief antwoord op deze problematiek is een regionaal gedragen standpunt een voorwaarde waarbij gemeenten in onze regio onderling solidair blijken te zijn.

Het is daarbij duidelijk dat de besluitvorming rondom gaswinning plaats vindt in een maatschappelijke context die op dit moment gekenmerkt wordt door veel onrust. Wij verwachten dat de verschuiving naar c.q. de verhoging van de productie op andere locaties, zowel binnen als buiten het Groningenveld, daar tot nieuwe maatschappelijke onrust leiden. Dit in verband met gevoelens van veiligheid maar ook als gevolg van een verwachte waardedaling en verkoopbaarheid van woningen en grond op en rond deze aangewezen locaties. Ook hebben de nieuwe aanwijzingen mogelijk invloed op risicocontouren en effectgebieden die vervolgens van invloed zijn op de ruimtelijke inrichting van deze gebieden.

Wij constateren dat de huidige onderzoeken nog onvoldoende inzicht geven in de lokale effecten op het gebied van maatschappelijke onrust, veiligheid en de gevolgeffecten op de ruimtelijke ordening. Dit houdt in dat de huidige onderzoeken ook onvoldoende basis geven voor gedegen besluitvorming.

Het college beseft dat de huidige agenda uit overwegingen van veiligheidsrisico's en gevoelens van onveiligheid moet worden vastgehouden. Dit betekent dat vanwege deze noodzaak op de korte termijn nu afspraken gemaakt moeten worden waarbij echter aan de Minister het vereiste commitment gevraagd wordt voor de noodzakelijke acties en structurele middelen op de langere termijn. Alleen zo kan een nieuw en duurzaam perspectief voor deze regio ontstaan.

Onder voorbehoud van onze rechten en wren.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Winsum,

M.A.P. Michels, burgemeester

drs. R.J. Bolt, secretaris